

A 2667

A sajtóügyi felelősség rendszerre
büntető jogunkban.

Elfogadom.

Deb. 1926. XII. 11.
Kovács

Jogtudományi doctori értekezés.

Írta:

Kovács Béla.

Elfogadom.

Debrecen, 1926. dec. 2.

161 példány.

1926-27.

Bizottság kiadott:

D. Kovács Antal

D. Tóth Gyula professzor megalapító.

Debrecen, 1926. nov. 29.

1926.

Kovács
s. i. d. é. a. u.

Tóth

Förvándművek:

- Snigyal Pál: A hitok védelme anyagi és
alaki büntetőjogunkban 1908. Budapest.
- Barungartsen Luidor: Büntetőjogi tanulmányok.
A sajtójogi felelősségi rendszer. Puda-
pest, 1906.
- Edvi Illés Károly: Sajtótörvény és életbelépte-
lési rendszer. Budapest, 1914.
- Finkey Ferenc: A magyar büntetőjog jelen
állapota. Budapest. 1923.
- Kenedy Géza: A magyar sajtójogi jog,
mint az életben van. Budapest, 1914.
- Paruay Faus: Sajtójogi dolgozatok. Budapest
1913.
- Váitó Pál: A sajtóról szóló törvény
magyarázata. Budapest 1913.

Lukács Sándor: A vád, aláhelyezés és követ-
kezéskor és a föltárgyalás. Kolozsvár
1905.

Zimmermann Friedrich: Die Grundbegrif-
fen des jr., bez. Press Strafrechts. Press-
lau 1907.

A sajtóügyi felelősség rendszerre bün-
títő jogunkban.

Ha a sajtóügyi részét tekintjük
a büntetőjogunknak, olyan felelősé-
gi rendszerrel találkozunk, amely el-
leutmond a büntetőjog általános
elveinek. Az általános büntetőjog-
ban szabály az együttes felelősség,
ami természetesen is, mert a bü-
ntetőjog alaptermészetének az fel-
meg, hogy minden tettést eljében
a büntetés, természetesen bünségé-
hez mértén.

Nyilvánvalóan elkerülnék
az anyagi igazsággal, ha a részre,

aki, pl: büszgéd, a felelősségre vonás
alól azért menekülhetne, mert a
büncselekmény tettese nem vonható
felelősségre. Az általános büntetőjog
alaptermészetével ellentétben az
is, hogy az egyik tettesnek bünteté-
se által a többiek szabaduljanak.

A sajtójogban minden más-
ként áll. Itt a büntető igazság
szolgáltatás ellen az általános
büntetőjogi szabályoktól s hivatalos
szabályokat alkotó sajtó nézői
elkövetett büncselekmény bünté-
tére tekintetében. Helyes-e az az
álláspont, ami ennek az oka, ez-
zel a sajtók szervei és tevékenységében

foglalkozni. Hirendekelőtt vizsgáljuk meg, hogy milyen érvekkel támasztják a sajtó jogban a fokozatos felelősségi rendszerre, a rendszer hívei.

Hivatkozunk a sajtó szerepére, arra a hivatásra, amit a nemzeti és a kulturális életben betölt és főleg a sajtó szabadságra. Először ezen ntöbbit foglalkozom. A sajtó szabadság nagy politikai virománya nem ne vessenőbe, ha a sajtó úján elkövetett büncselekmény ugyanígy lenne megtörölva, mint más büncselekmény. A büntetőjog általános szabályai mellett a sajtó nem mozgathatna oly szabadon, mint azt ren-

delletése kívánja.

És azonban igen nyersen nem állítható. Nem felel meg a valóság-
nak, hogy a sajtószabadság csakis
a sajtó privilegizált büntetőjogi
állása mellett volna teljes. Akár
a szabadság "haraját, sugját,
akár a többi szabad államszkae
nézzük, sokhelyt azt találjuk,
hogy a sajtó útján elkövetett
bűncselekményekre is a köztörvé-
nyi felelősség áll.

A sajtószabadság nem a
sajtó privilegizált állásában áll,
hanem pl. az angol jog jellegű
szerint éppen abban, hogy a sajtó-

ra is a közönséges jog áll. A sajtó közönséges eszköz, mellyel épp úgy lehet bűncselekményt elkövetni, mint a méreggel, stb. A sajtószabadságnak tehát elég van tőve akkor, ha a sajtó a közönséges jog szabályai alatt áll és nem alkotatik részére külön jog.

Printetőjogi ténnyel nem vindikálhat magának a sajtó külön privilégizált helyzetét. Ha tehát a törvényhozásnak a sajtójogi fokozatos felelősségi rendszerre eljuttatása és a közönséges printetőjogi felelősségi rendszerre térve át, ez nem ütközik a sajtószabadság elvébe.

Hogy a magyar Törvényhozás a sajtó útján követtett bűncselekményekre külön felelősségi rendszerre, a közlönyvevényinél enyhébb, n. m. fokozatos felelősségi rendszerre állapít meg, és annyit jelent, hogy annak, aki sajtó útján követtett el bűncselekményt, privilegizált helyzete van. Ezzel azonban nem mondana, azt, hogy ez a rendszerrel eltérő elbánás teljesen indokolatlan, csak azt, hogy nem olyan postulatuma a sajtószabadságnak, ami nélkül ez nem teljes. A sajtószabadság alkotmányjogi elve realizálva van a bűntörvényekben azért, ha a sajtó útján

elhöveletét büntetőjogi precízen kö-
rülni látni. Ennek nincs sajtósa-
baság. Galátóan jegyzi meg Finkegy*
„a sajtószabadság voltaképpen ott
végződik, ahol a sajtóvétség kezdő-
dik”.

A sajtószabadságot a büntető-
törvénykönyv nélkül nem lehet
biztosítani, mert hiszen a sajtósa-
baságot nem az határozza meg,
hogy mit lehet megírni, hanem
azt, hogy mit nem lehet. Ezt meg-
határozni pedig a büntető-törvény-
könyv feladata.

Lássuk, hogyan felelt meg em-
nek a feladatnak a magyar büntető-

* Finkegy i. m. 339. lap.

Tetőzsi törvényhorás?

A sajtó nézőn elkövetett bünt-
selekmények specificumja - nem -
csak a magyar, hanem minden
európai büntető törvénykönyv szerint,
hogy ezeknek tényálladása maguk-
ban a kérdéses sajtóközlemények-
ben, annak az illető nyomtá-
rányokban van.

Az új magyar sajtótör-
vény 1. 1914. XII. 1. 32 §-a szerint; „saj-
tó nézőn elkövetett büntető, vét-
ség, vagy kihágás az a büntet-
selekmény, amelyet tényálladá-
sként a sajtó termék joglatja ma-
gában.” É szerint a sajtó delictum

ismérvének a sajtó körleményben kell
lenni.

A sajtó delictumtól egészen
megkülönböztetendők a sajtóren-
delési delictumok, ezeknek kri-
teriuma természetesen nem a
sajtó természetben, hanem a sajtó
rendelési szabályok áthágásában
van, pl.: közzes példány be nem
szolgáltatása.

A sajtórendelési delictu-
muk tekintetében követett rend-
szer nem sajtójogi, hanem köz-
törvényi felelősség rendszer. Itt
nemmi ráterője sem volna a
proprietor felelősségi rendszernek,

Ezek a büncselekmények mi-
ben sem különböznek a közönséges
kihágásoktól, vétségektől sokkalve-
tési módja is más, mint a gaj-
tó, delictuomé, itt a büncselekmény
törvényes tényállása és a sajtó
rendeseti szabályok áthágásában
áll.

Az angol sajtóhoz szerint
a sajtó büncselekmény character
a nyitvanosságára korlátal.* Az an-
gol sajtóhoz szerint az, aki azon-
célból, hogy más irackisnek, jel-
lemének, vagy becsületének ártson,
valószínű állításokat hoz róla for-
galomban, libellé követ el. Att it
* Dicey: Bevezetés, az angol állhatmányjogba 225 oldal

állítást közvetlenül, vagy közvet-
ve közhírré tesz, libellé hoz for-
galomba és kártenítését tartózik.

Az angol jog legélesebben
juttatja kifejezésre, hogy a sajtó
hírcselekmény lényege a nyilván-
osságra hozatal, ennek megfele-
lően tettes az is, aki a rágalmas-
zó iratot elolvasva, azt barát-
jának megküldi.

A magyar jog is nem az
irást, hanem a közkeltést bün-
teti, amennyiben az új sajtótör-
vény kimondja, hogy a magánél-
re is nem terjesztésre készített
sajtótermék nem nyújtatható

és így ezzel sajtó bűncselekmények
sem követhető.

A francia sajtótörvény se-
rint tényálladási elem még a
szándék.*

Az 1874. évi német birodalmi
sajtótörvény szerint bűncselekmény-
nek tekintendő a közlemény tar-
talma és a nyitvánszágra hozá-
tal, egyébként a következőkben kör-
vonalazva a sajtó delictumokat:

„Prezdelikte sind diejenige Delikte,
des allgemeinen Strafrechts, bei denen
die Ausführungshandlung durch
Kundgebung eines den Inhalt ei-
ner Druckschrift erfolgen kann

* Friedrich Emmermann: i. m. 24. lap.

ma im Einzelfalle auf diesem Wege erfolgt ist."*

Elmondhatjuk tehát, hogy a sajtódeliktum lényeges kritériuma, hogy annak tényállására magában a sajtótermékben van lefektetve. Ez generalis szabály, amelyet minden követtel követ.

Ez alól egyetlen kivételként említé Friedrich Zimmermann** idézet művében az 1881-i francia sajtótörvényt, mint amely bővebben precíziorra a sajtódeliktumot, A francia törvény szerint nygatja a sajtó útján elkövetendő bűncselekmények a követkerés:

* Friedrich Zimmermann : i. m. 32. lap

** " " " " : i. m. 24. lap

1., a hűntétre, vagy vétésre való
fellivás /: provocation aux crimes et
delits /,

2., a köz elleni vétések /: délits
contre chose publique /,

3., személyek elleni vétések
/: délits contre les personnes, diffamation /

4., az állam fő és is raegeu politikai
szgyvivók elleni vétések /: délits contre
les chef l'état et agents diplomatiques
étrangers /

A sajtó útján elkövetett büncselekmények tehát csupán az el-
követési mód tekintetében különböz-
nek más büncselekményektől. Azok
a sajtó útján elkövetett büncselekmények -

mények, melyekről a büncselekmény
tegyélladéka nem a sajtótörvény
tegyélladékaiban van, hanem vala-
mely közleménynek tiltott közre'téte-
lében merül ki, azok az új sajtó-
törvény jitelvényben büntetőjogi fele-
lősség tekintetében az általános
büntetőjogi szabályai alá esnek.
1. Az új magyar sajtótörvény ter-
minológiája, midőn sajtó utjain
elkövetett büncselekményekről
beszél sajtóbüncselekmények he-
lyén, nem helyes, mert az éleiben
jelkéltésekre vezethet, amelyek-
ben a közrészeges büntetőjogi el-
bírálás helyén a különleges sajtójö-

gi elbírálás felé tereli azokat, a
bírságlekírásokét, melyek sajtó-
újsáiról lettek ugyan elkövetve, de
az illető bírságlekírás tényállása
nem a sajtótörvényben van. A 48-i
törvény nem is operál ezzel a ke-
rőbbé szerencsés terminus techni-
cus-szal, hanem a sajtóvétség ki-
fejezést használja.

Gyakorlati szempontból ez
a kérdés nagy jelentőségű, amely-
nyiben a jelentőség tekintetében
nagy a különbség a közt, hogy
valamilyen bírságlekírás sajtódelic-
tum-e, vagy pedig a sajtófelhasz-
nálatával elkövetett közönjes

delictum-é. Az előző esetben a fe-
hovárt felelősség, a rendszeret nyug-
hebb elvitékés érvényesül, az utóbbi
esetben viszont a közönséges fele-
lősség és a közönséges elvitékési i-
dő a szabály.

A büncselekmény elkövetője-
nek tehát jóval súlyosabb a hely-
zete, ha az ő büncselekménye saj-
tós jellemzőitől elkövetett
közönséges büncselekménynek,
mintha saját delictumnak minő-
sül.

Actualitási nyert az a kei-
dés a közelmúltban az 1921 évi
III. t. c.-el; az állami és társadalmi

rend hatályosabb rendelkezésről szóló
Törvényvel, kapcsolataiban követett
bírói gyakorlatát folytatán. Más bírósá-
gaink nyomasztó ellenértés gyakor-
latát folytatnak így pl: a budapes-
ti büntető törvénysek Görecky táma-
rása az 1921 évi III. t. c. 7 §-a alá
subsumálható eseteket - „vétség
követ el, aki olyan valóttan fényt
állít, vagy terjeszt, ami alkál-
mas arra, hogy a magyar állam
tekintélyét csorbítsa, vagy veszélyez-
tesse” - ha ezen büncselekmény
sajtó útján történik is. Elkövetve egy-
szerűen sajtó felhasználásával
elkövetett közönséges büncselek-

meinynek minősítette, viszont más
tanácsok sajtódeliktumnak.

Ért a vitát végta ketté
a Curia 13. számú büntetőjogi dönté-
vénye, mely szerint „sajtó útján
elkövetett vétségnek kell minősí-
teni az 1921 évi III t. c. 79-ába üt-
közö vétséget, ha a nemzet pá-
galmarásna alkalmas valótlan
tényt sajtótermékben terjesztik.”*
Ezen döntvényhez csupán annyit ki-
vántok megjegyezni, hogy a magyar
állam tekintélyt sajtó útján pajel-
maró, bár csekély ményre súlyosabb
beszámítás alá esik, emyhetben nő-
hatja meg a felelősségre vonást, mint

* Büntető jog tára 77 kötet.

az, aki először követi el az or-
szággyűlési maraszt.

*

Az 1848. évi XVIII. T. c. felelősségi
rendszere a törvényi idény 13. és 33.
§-ai értelmében a következő volt:
„a pajtövetségért büntetendő, a
szere, ha az nem tudatás, aki-
adó, ha az nem, a nyunda, vagy
a metszde tulajdonosa” 1: 136/.

„minden cikke, amelyet
valamelyik lapban megjelent,
ha a szere felelőségre nem vo-
natott, a nyilatkozatban ki-
jelölt felelős személyek is felelőséggel
tartoznak.”

Értek a paragrafusok inkorporál-
ták nálunk a fokrólás felelősségi
rendszert. Mindenes az új sajtó-
törvény az 1914. évi XIV. t. c. esz válto-
ztatón; sokban szűkítette, a nyom-
dász felelősségét, bővítette a szerző, fe-
lelős szerkesztő és kiadó felelősségét.
A szerző felelősségét aráltat, hogy a
szerzőség fogalmát kiterjesztette, a-
mi jogpolitikai szempontból minden-
képen csak helyeselhető.

Az új sajtótörvény 338-a kimond-
ja a következőket: „A sajtó útján el-
követett büntetés, vétés, vagy tehergés
miatt elősorban a szerző felelős.”

Kimondja továbbá, hogy „szerzőként

kell büntetni azt is, aki a sajtótermé-
keket büntetőjogi szabályokba ütköző
tartalommal megrendelte, vagy min-
tén azt, aki a sajtótermék bü-
ntetőtörvénybe ütköző tartalmának
megadására, vagy egyéb megalkotásá-
ra a szerzőt rábírta.

A szerkesztő, kiadó is a nyomda,
vagy más többszörösítő vállalat tu-
lajdonosa azonban így semben is
csak a 34-36 §-ok jitelében felelős!

A 34. § jitelében a szerző fele-
lősége a kiadóra hárul nem időna-
ki lap, ha másfajta nyomda-termék-
ben elkövetett sajtóbüntéselekmény
esetében, ha a sajtóterméket a bü-

"Ez a törvények utköző" tartalommal.
maga a kiadó rendelte meg, ha
a szerző hiú tétőjéi felelősségre nem
vonható.

A felelősségi felelős tehát
közönséges sajtótermékkel: könyv,
füzet, röpirat / első felelős, a szerző,
másodfelelős, a kiadó, harmadfelelős
vagy nyomda vagy méssede Tu-
lajdonos.

Időszaki lapoknál, első felelős
a szerző, másod felelős a felelőszer-
kesztő, harmad felelős a kiadó, ne-
gyed felelős a nyomda, vagy méssede
Tulajdonos.

A felelősségre vonás, tehát felelős

valóságban történik, az első fokban Ter-
helti személy megbüntetése hixárja a
lőbbinek a megbüntetését, viszont, a
hátrább állók áthárítatják a felelős-
séget az előzők valamelyikére, ha az
előbbi fokban állót megnevezik s. az
illető" kényleg felelőségre vonlató.

Az áthárítás az 1848.-i sajtó-
törvény szerint a szerző beismere-
zésével he volt fejezve. Novvma az
1914.-i sajtótörvénynek a visszahá-
rítás az utasítóra, aki rendszer-
rint a szerkesztő, esetleg a kiadó,
nagy bárki más a lapon kevvil
álló harmadik személy jel: poli-
tikuss.

Bármilyen megítélésnek legyen is
tárgya, a Balogh Ferő igazságügyi mi-
nisztersege alatt készült új sajtó tör-
vény, az az intézkedés osztatlan he-
lyeslésével kell, hogy találkozzék. A
sajtó munkásainak, a hivatalos
nyelvjárásoknak, akiknek kezük
a toll, kívánat ezzel az intézkedé-
ssel kevesen, minden módost nyúj-
tón az eszközök felhasznált új-
ságainak, hogy a vele rendelkező
megnevezésével menekülhessen a fe-
lelősségrevonás alól.

Amint hogy ezt az inté-
zőt a törvényjavaslat miniszteri
indokolása világosan beismeri, elvi-

leg bűntetendőek mindazok, akik
szellemi munkájukkal, vagy him-
neszek mélyre irányuló ráindítuk-
kal, a himneszek mély elkövetésében
részesek. A tulajdonképeni szerző,
a rosszhiszemű beugró, a megren-
delők!

Ellekerősen ítéli meg a sajtó-
törvény ezen rendelkezését Vaitó Pál.*
Szerinte a visszahívás felesleges és meg-
teremtette a pénzért mindeure vál-
talkozó, szellemi termékek produktáló
újsgírók sajtójogi mentességét.

Az, ki a költségmentes megrendetés,
szerzőkhez felül, ha egyáltalán az illető kö-
zösséges sajtótermék, nyomatvány kic-
* Vaitó: i. m. 4. lap.

dója, vagy az országos lap szerkesztője, minden más esetben a közlemény megírójával együttesen felel, mint szerkesztés. Ez tehát elhagyás a sajtóügyi jogszabályok felelősségi rendszerétől a közönséges, vagy rendezőbizottsági felelősség felé.

Szerzőnek tekintendő a közlő is szerkesztőnek felel akkor, ha a közleményt a szerző beleszövegezésével küldi be a közlőnek.

Legyen egy nagyon helyes intézkedés van az új sajtótörvény 335-é-
nek utolsó bekezdésében, az 1. i, hogy a szerzőt, illetőleg felhívót nem mentesíti a felelősségvonnás alól az,

2

-31-

hogy a személyeket más vállaltá el.
Ez az igaz nevezett stohmann rend-
szerek akará eljett nemis, ami
magyon is mindoktől is rationally
intézkedés; csupán az a kérdés, vaj-
jon ez el elértük-e a kívánt célt?

Nem, átkötő volna a tör-
vényhozásnak egy lépéssel tovább
menni is az alsóbb büntetését
elrendelni bünpártolás címén.

A kiadó szabály szerint má-
sra, illetve harmadikra felül, ki-
vételre azonban szerzőként is
jelölhet.

A kiadói lap szerkesztője
rendszerint másodjára jelölés az

az általa szerkesztett lapban meg-
jelent közleményeként. Az előzőekben
felcélós szerzőről, akkor hárul rá a
felcélósság, ha a szerző felcélósságra
nem vonatkozó, vagy ha a közlemény
megírásánál a szerzőt egyszerűen ő
átadta. Ebben az esetben a szerző
előző joga felcélós.

Az idősebbi lapban közölt
büntetésadó tartalmú hirdetések-
től is nyitott közleményként a
szerkesztő nem felcélós / P. 35 §. utolsó
bekezdés /

A köznyomatos lap felcélós
szerkesztője azonban felcélóssá tehe-
tő az ebből más idősebbi lapba át-

veti kötelevényekért. A köznyomatás
lapjaira a címa lévén hivatalos, hogy
más részbeni lapoknak hirtelkezéssel
gátlóan, ezért nyitván különbözőségeket
kell lenni a köznyomatás lapból is
más részbeni lapból átvett köle-
mények tekintetében a felelősség-
nek.

Az új sajtótörvény 37 §-a m-
nek megfelelően kimondja, hogy
a köznyomatás hírségéből való át-
vétel nem vonja maga után az át-
vevő felelősségét, hanem az ilyen át-
vett cikk tartalmáért az egyetként
szerrőnek tekintendő átvett helyet
a köznyomatás hírség személyes felelős.

397. elősorban az, aki az átvevő büntetéséről tartalmi cikket írta, aután azok, akik annak megírására utasították, továbbá azok, akiket az 1914. évi XIV. t. c. 35-36 §.-ai szerint felelősség terheli.

A 48. §-i sajtótörvény nem teszi meg ezt a diszinkciót, egyáltalánban nem különböztetett közzévalós lapból más lapból átvett cikkek között.

A nyomdász felelőssége voltánál kevésbé, a sajtóügyi jogszabályok felelőssége rengetegből, amelyekben a nyomdavadállalat tulajdonosa csak abban az esetben válhatik felelőssé,

ha a sajtótermékek más felelős személy feltüntetve nincs s ha ennek következtében más személy felelőségre nem vonható. Ha van ilyen személy, akkor a nyomdász felelőségre be nem állhat. Érett a nyomdászról a sajtótörvény 26§-a jéteknében, a nyomdász még abban az esetben is büntetendő, ha a sajtótermék különben büntetés alá nem eső tartalommal jelenik meg: ha pedig a közlöny tartalma a büntető törvénykönyvbe ütközik, azért a nyomdászalattal tulajdonosa a 36§-jében külön felelős.* Ely esetben te-

* Kóvi Illés kárty: i. m. 53 lap.

hát a sajtó útján elkövetett büntetés-
tudós cselekmény és a sajtórendőri
sziklás halmarata jogjeme.

*

A magyar parlament autonó-
miájába ütköznek s az országgyű-
lés szabad működését veszélyeztét-
né, ha hivatali eljárás lehetne
indítani az országgyűlési tudosi-
lásoq szerzői ellen, ezért az 1914.
évi XIV. t. c. is átveve a 48.-i törvény
következő rendelkezését.

„A sajtótörvény rendelkezési
nem terjednek ki az országgyűlés és
bizottságai, s így szintén a hatóságok
által közrebocsátott sajtótermékeknek

akkor csak a részre, amelyek csak közvetlen közelethei tartalmazzanak."

Ebből a törvényi rendelkezésből világosan következik, hogy mindazon kötelesek, amelyeket a sajtótörvény a sajtórendszert és főleg a sajtójogi felelősség szabályozásánál, a nyomda és könyvnyomda-vállalatok tulajdonosainál, igazgatóinál kiadónál, szerkesztőinél és szerkesztőnél jelenben előír, az országgyűlésre és annak bizottságára nem terjednek ki.

Kiegészíti és hatályosabbá teszi az országgyűlés kiváltságát s a sajtó felelősségtől való mentességét

az új sajtó törvény 44§-a: "Az olyan közlemény tartalmára miatt, amely az országgyűlés, vagy bizottságai, a hatóságok, vagy más a törvény által alkotott testületek nyilvános iratait, vagy azok nyilvános tárgyalásait hív szellemben és igazán köeli, sem hivatali eljárásnak, sem karbantartási igénynek minősítse." / Ez is megfelel az 1848.-i sajtó törvény 14§-ának /.

Bármennyire pertő legyen is tehát valakire egy parlamenti tudósítás, azért az illető tudósítás szerzője, a köelő lap szerkesztője, stb. ellen hivatali eljárást indítani nem lehet, föltűnve természetesen, hogy a

Íráscímek megfelelő alaknak a helyi-
teknek amelyeknek együttes felelősségi-
re cetera felelősségig állapítá-
nak meg. A sajtótörvény 44 §-a ugyan-
is csak hasonló helyek együttes felelő-
sége cetera adja meg a sajtó
működésének a felelősségig
és pedig csak akkor 1, ha íráscí-
mek alakja, az írások, illetve
az írások alakja a részre
vonatkozik, melyek nyilvánosak,
2, csak akkor, ha nem csak az í-
rás, illetve helyesebben a tárgyalás
egyes tevékenítő részeitől egyes pro-
prietaria elhangzó beszédéről,
hanem az egész írásról, illetve

Tárgyalásról májusnak be is végül
3, akkor ha a parlamentben ellang-
osít bevédekert nem ugyan betű sor-
rinté, de hív selemben is igazán
saját vissza.

Az új sajtótörvény a régi-
vel szemben a tekintetben csak
annyiban tartalmaz novumot, a-
mennyiben felelősséget teri
nemcsak a plerum, hanem a bi-
szésgok üléséről való tudósítá-
sokat is vissza kifejezetten
csak a nyilvántartás előre a
parlamenttől iratok közlétevének
biztosít felelősséget.

Új sajtótörvényi rendelkezés

ellen nem lehet kifogást említeni,
mert ez nem a sajtónak adott
kiváltság, hanem a törvényhozás
praksisának példaképe más singula-
ritás. A törvényhozás kiváltságának
azonban nem szabad sajnál-
jezni, hogy ennek öve alatt hű-
ségesség követéseket st. kár-
padig? a mi sajtótörvényünk st
lési, amikorra a felelősséget
megadja nem csak a jó, hanem
a rosszire is, egyenesen becsül-
tálló tendenciával is tudósítás-
nak is. Mert nálunk a P. T. 44 §-a
felelősséget bíróságra azon
parlamentári tudósításnak is, mely

szokat mond ugyan, hiszen költi
az írókat, de az igazmondással
is hív szellemű költéssel az igaz-
ságot nem közérdekből, hanem e-
sőtleg bosszúvágyból teszi közzé. Ha
pl: egy nemréggyűlési képviselő azt
vagy felekeretet támadás, az ellen
irgató tartalmú beszédet mond,
akkor ezen beszéd ismételt, eset-
leg hónapok után történő le-
költése esetén nem lehet a lehö-
lő lap ellen eljárni, pedig az ilyen
költés nyilván nem támadás, ha-
nem ezzel a költőnek egyéb
szándékai vannak. Ugyan ilyen
az eset, ha egy képviselő a men-

Telmi jég öve alatt valószínűleg egyé-
ni beszéltekben sőt, az illető be-
széltében sőt, az ellen beszélt-
sítés ellen nem járhat el, a köz-
lö"lag ellen szintén nem, idáig
rendben van, az mondjuk a lap
hónapok, sőt egy évig mióta új-
ra leköeli ezt, a parlamenti tu-
dósítást s akit ez sőt, ez tür-
ni tartozik. Vajon nem sütyös hi-
ány-e ez sajtó törvényintézet?
Legalább is szerintem kértém az, hogy
ellen az esetben a sajtó felelet-
mentességének minden ratiója
mire. Ez nem egyet, hanem négyet - a
gyermeket, mint favore trinnis.

A "kötőbizás" sajtófeltevése:
rendszerek, fokozatos, köztörvényi
és a "kötő" kombinálásából előálló
megyes rendszer, valamennyiben a
szabad sajtónak a büncselekmé-
nyek elkövetésétől való visszatar-
tását célzóak, s mellett azonban
megvan a represszív cél is, hogy
amennyiben büncselekmények is
követődnek st, azok megtorolhatósa-
nak. Kérdés melyik sajtófeltevése-
gi rendszer éri st, vagy követeli
meg a legjobban ezen "kötő" cél?

Mindeu büncselekmények eljárási
célja, az a magyi igazság kiderítése,
mások a cél éppen a fokozatos je-

teljességi rendszerrel) mellett lesz a legkevésbé elérhető. Legnagyobb hibája ugyanis a fokratos jelölősségi rendszernek, hogy nagyon is alkalmas arra, hogy benne az alaki irányítás érvényesüljön az anyagi roudsára. A fokratos jelölősségi rendszerű régebben mikorporaált törvényhozások mind érik ezt, ezért igazkodnak részint a sajtótörvények köréit restringálni, részint a tényleges ténylet hiteresni. Mind a két törvényt feltálatalkatjunk újabb sajtótörvényünkben. Ennek dacára a fokratos jelölősségi rendszer mellett elkerülhetetlen, hogy igen gyakran olyan személyeket ítéljenek el, akik

az illető büncselekmény elkövetésé-
ben tegyen ártatlanná.

A fennsorolt felelősségi rend-
szer mellett singularitása a bün-
tétőpognyak, kivételes jogát státusait
a sajtóvétségnek számára, ami nem
is egészen indokolt. A sajtószabad-
ság nagy alkotmányjogi garanci-
alis jelentőségű része nem in-
volválja, mint erre az előbbiek-
ben seánun távaim, hogy mégis a
legjobb állam büntetőjoga ezt a
rendszerét követi, így ezt nem ke-
het másként indokolni, mint, hogy
ez a legkényhűsebb eljárás a
sajtószabadságot is ezen felelősségi

rendszert mellett biztosítható a
legkönyvetben.

A közönséges köztörvényi fe-
lelősségi rendszer megvan sokkal
jobban meheredik a sajtóra, mint
a jogszabály. De nem áll az, mint-
ha a köztörvényi felelősségi rend-
szer a reactio sajtójogi rendszerre
vonna és a sajtó elnyomását szel-
gálná.

Hol van szabadsajtó, mint
a rendszer ősharajá'ban, Angliá-
ban? Amit maest, a köztörvényi
felelősségi rendszer hibájait tud-
nak be, hogy túl szigorú, amennyi-
ben a sajtó deliktumért felelőséj-

re vonják mindazoktól, akik a sajtó delictuumot tartalmazó irat fogalmazásában, irásában, vagy kiadásában részt vettek, azt előnyül is lehet véteni, mint legalábbasabb körűt, egy hivataláról megfeleltetésű sajtó megszelídására. Különben ez a szigorú nyelviem lehet, az alkalmazásnál, mint az Angliában is történt, ahol ez a rendszer mindig nyelvű alkalmazást *

De ha igazságosak akarunk lenni el kell ismerünk, hogy a törvényi felelősségi rendszer végig úgy, mint a napirendűs és az angol jog egyéb specialitása a fennőse-
*Tarnay: i. m. glap.

ges angol jog is alkotmány, alkotó
genius terméke, mely minden con-
tinentális fejlődéstől kitérő, így
a miénkétől is. Szolgái utárára te-
hát itt is éppen olyan kevéssé vezet
célra, mint máshol.

Ugyen körülmények között nem
marad más kivételó expedienso,
mint amit Finkegy* ajánlt, t. i. a
kéjfélt büntetőjogi felelősségi rendszer
az angol köztörvényi és a kontinen-
tális felelősségi rendszer egyesítése.
Ért a rendszerét honosította meg a
német birodalmi törvényhozás és
az osztrák büntetőjog.

A vegyes rendszer lényegileg

*

Finkegy, i. m. 319 lap

sejtelin fokozatos felelősségi rendszer,
arról a kétértelműséggel, hogy a fokozat-
os felelősséget a törvény által meg-
határozott gondatlanossági esetekre is
kiterjeszti.

És, a rendszer nem hibátlan,
nagy hiánya, hogy minthogy minden
kompromisszum nem áll meghatározott
elvi alapon. Ezt a hiányát Farnay*
élesen jel is hiányja, szembe a vegyes
felelősségi rendszer ellenmondások-
kal van tele, elvileg köztörvényinek
tekinti a felelősséget is mégis ki-
mondja, hogy rácsoraki lapnál a fele-
lős "szerteszét" jelöl, ha nem lehet őt
tűtestként felelőségre venni, akkor

* Farnay, i. m. 7 lap.

per fittio nem kell befogni, mintha
gondatlan leü volna.

Egyébként a mai, fokozatos je-
löléségi rendszer megtartása mellett
is lehet érv a helyes javulást min-
denekeztől, az anomáliákat kelleme
a minimumra szorítani. Baumgarten
Gábor is nagy súlyt helyez a sajtótör-
vény olyan módosítására, hogy a po-
litikai tárgyról, vagy egyéb jellemző
területek tartalmadó cikk a per-
szo" aláírása nélkül ne lehetne ki-
szedhető, a nyomdász által. -

DEBRECENI EGYETEM
1862/1953 gyarapodási napló